

Panglica roșie de mătase

Reducerea abandonului școlar în rândul fetelor rome, printr-o abordare intersecțională
Program în beneficiul populației de etnie romă

Implementat de:

Cu sprijinul:

Kanton Basel-Stadt

Administrat de: Fundația pentru
Dezvoltarea
Societății Civile

**Panglica roșie
de mătase**

Într-un sat îndepărtat, uitat de speranță, unde parcă și lumina soarelui pătrundea greu, trăia o familie de romi. Era o familie unită, cu multă încredere și credință în Dumnezeu. Mirel avea cinci fete, trei dintre ele măritate, la casa lor. În casa unde locuiau Mirel și nevasta lui, Vanila, mai stăteau doar două fete, Casandra și Aulina. Aulina era mai mare, avea 15 ani, și mergea la școală. Fata descoperise de mică bucuria de a învăța. Aflase atât de multe lucruri! Ea era cea care își ajuta părinții atunci când erau împovărați în fața rezolvării unor probleme. Mergea cu ei la primărie, la poștă, oriunde era nevoie. În ciuda așteptărilor profesorilor ei, Aulina reușea să rezolve cele mai dificile probleme la matematică. Îi plăcea atunci când se dovedea a fi cea mai rapidă în găsirea soluției corecte. În același timp, simțea că nu le cădea bine colegilor și nici profesorilor care făceau diferență între ea și colegii ei. Aceștia îi reaminteau mereu cum e „la voi la țigani”. Dar ea niciodată nu se dădea bătută. Era felul ei de a se răzbuna pentru toate privirile acelea, de sus, și chicotelile colegilor.

Când afară era vreme rea, se așezau cu toții în jurul mesei, iar tatăl lor obișnuia să le povestească întâmplări de demult, despre cum se strâneau bătrânii seara și cum era pe vremea lor. Într-o zi, cerul s-a întunecat și o ploaie puternică a adunat din nou familia în jurul mesei.

În seara aceea, tatăl lor era hotărât să le povestească fetelor despre tradițiile romilor și despre ce frumos era în tinerețile lui. Mama lor, Vanila, zâmbea. Își aminti de vremea când l-a cunoscut pe tatăl lor, le zicea fetelor că era tânără și puternică. Aulina se întristă deoarece în mintea ei bănuia deja ce urmează. A trecut acea noapte.

A doua zi, fetele au mers la școală. Când s-au întors acasă, au găsit vizitatori. Spaima se vedea pe fața Aulinei, care știa că trebuie să accepte ceea ce urma să se întâmple. Știa că „îi venise vremea” când părinții ei urmau să facă „înțelegerea” cu cealaltă familie care venise în vizită. De câteva zile, mama ei nu se mai oprea din curățenie pentru că voia ca peste tot să miroasă a proaspăt, cum îi placea ei să zică. Nu era nicio sărbătoare. Mii de gânduri i-au trecut prin minte Aulinei, care nu își mai găsea locul. Gândul că soarta ei va fi pecetluită astfel, a frânt-o! A sperat în taină, în sufletul ei, că ea va avea un alt drum.

Știa că familia ei era credincioasă și nu putea să îi dezamăgească pe scumpii ei părinți. Așa se întâmplase cu toate fetele. S-a așezat pe scaun, lângă familia la care urma să locuiască. Părinții discutau de câteva ceasuri bune despre cum avea să se întâmple, ca și cum ea era un obiect care urma să fie dat în casa altor oameni. Trecu ceasul de ora trei și Aulina asculta în continuare ce discutau. Și-ar fi dorit să fie doar o poveste pe care o auzise de atâtea ori despre alte fete, despre surorile ei mai mari.

Încă de mică își spunea că povestea ei va fi altfel. Dar, de data aceasta îi venise, și ei, rândul. Povestea era despre ea. Decizia a fost ca cei doi tineri să se cunoască un timp înainte să o ia la ei acasă. “Tot ce-a fost mai frumos, se duse!”, doar asta avea în minte, Aulina. Mama ei s-a uitat la ea, căutându-i privirea. Simțise că Aulina era gata să izbucnească în lacrimi.

De multe ori, când se întoarcea de la școală, Aulina îi povestea multe din întâmplările de la școală și o vedea cât e de fericită.

Aulina nu înțelegea cum de nu se mândresc părinții ei cu notele bune pe care le obține la școală, nu erau doar pentru ea, voia să-i facă mândri. Drumul până la școală era plin de gropi, iar când ploua, copiii ajungeau la școală cu încălțărilor pline de noroi și unora le era rușine să mai intre în clasă. Ani de zile, tatăl ei s-a dus la primărie să ceară repararea drumului. „Iar ai venit? Voi, țiganii, veniți la primărie doar să cereți!

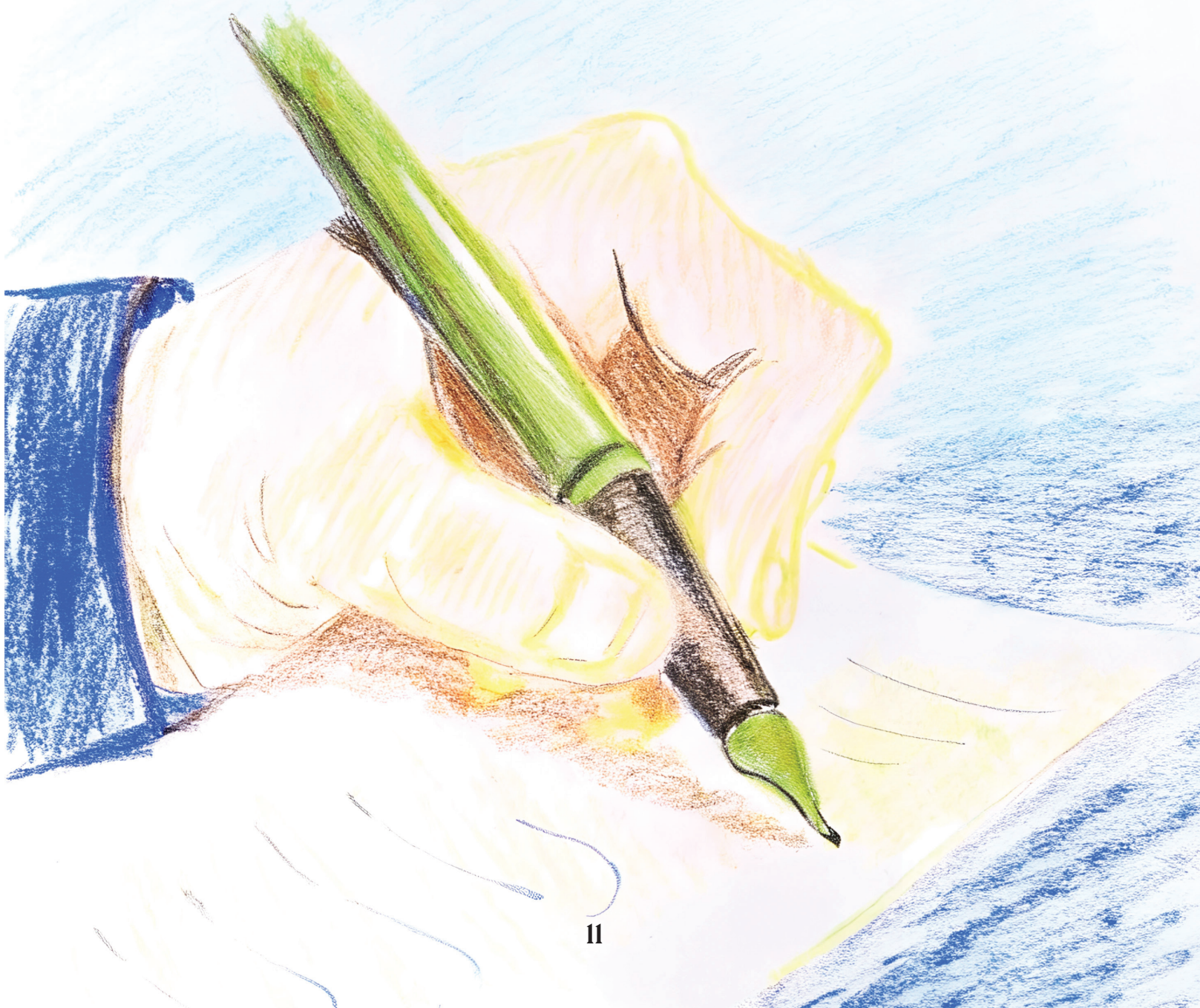
Tatăl ei avea 10 clase, și mult timp a lucrat ca muncitor sezonier. Acum lucra ca șofer la o firmă de reciclare din oraș. Știa că, în ciuda neajunsurilor, părinții ei au susținut-o să învețe carte. Tot satul știa că fata lui Mirel e premiantă. „Pe Aulina, dacă o pui și în gaură de șarpe, și acolo învață!”

De data asta, Aulina amuțise, nu putea spune nimic. Înțelegerea fusese făcută, tatăl ei era convins că lucrurile așa trebuie să se întâmple și că fata lui va pleca de acasă cinstită și cu „înțelegere făcută”, așa cum se face la o fată mare.

Aulina nu avea curajul să le vorbească părinților față în față, dar s-a gândit să le lase o scrisoare, să le spună tot ce simte în acea scrisoare, sperând astfel, că mesajul dureros și adevărul spus de ea le va atinge inima și mintea și că, până la urmă, nu vor accepta acea „căsătorie”.

Vanila, mama ei, se apucă să strângă de pe masă și observă scrisoarea împăturită, pe una dintre fețe fiind desenată cu culoare roșie o inimioară. A luat scrisoarea și s-a dus s-o arate lui Mirel. S-a așezat lângă un fotoliu vechi și puțin rupt la unul dintre colțuri. Tatăl a început să citească scrisoarea. Cu fiecare cuvânt pe care îl citea, mama ei trăia toate sentimentele Aulinei. Lacrimile mamei au început să curgă. Simțea cum i se pune un nod în gât și că nu mai poate să respire.

Dragii mei părinți,

Vă scriu sentimentele mele pe această foaie, pentru că nu am puterea de a-mi spune gândurile în fața voastră, așa cum nu am puterea să mă văd o femeie măritată. Știu că vouă această căsătorie vi se pare că e o datorie pe care o faceți pentru binele meu. Căci așa a fost și cu surorile mele și cu verișoarele mele.

Dar nu e cum credeți voi! Cum pot să fiu fericită cu un băiat pe care aproape nici nu îl cunosc? Cum pot să fiu fericită la o altă familie la care nici nu îmi imaginez cum ar putea fi? Cum pot să fiu fericită când știu că voi renunța la visul meu? Visez la clipa când vă veți bucura împreună cu mine că am ajuns avocată. Îmi doresc atât de tare să puteți înțelege, să mă puteți asculta!

Eu nu renunț la școală! Pentru a nu mă mai lupta singură cu atâtea gânduri, am nevoie de voi. Știu că cinstea și cuvântul dat în comunitatea noastră sunt cele mai mari valori. Știu că fără aceste învățăminte nu aș fi reușit să fiu atât de puternică, prima din familia mea care se întoarce acasă cu coroniță de premiantă.

Îmi amintesc povestea ta, tată, și povestea ta, mamă, în care spuneți că timpurile erau grele, pe vremea voastră, și că nu ați putut să faceți mai multă școală. Lăsați-mă să încerc să-mi scriu propria poveste altfel. V-am scris această scrisoare cu lacrimi care s-au transformat în cuvinte.

Mamă, te rog, iartă-mă că am tăiat colțul de la fotoliul primit de la cucoana la care făceai curățenie. Eram mică, nu mi-am dat seama că am făcut ceva rău. Dar am văzut cât erai de mâhnită și, cu toate astea, când tata te-a întrebat cine a tăiat fotoliul, i-ai răspuns că eu, dar că sunt mică și că nu mi-am dat seama că fac ceva rău. Am înțeles ce înseamnă să greșești și că acel fotoliu nu va mai fi la fel.

Vreau să mă lupt pentru drepturile noastre, mamă! Îmi amintesc prima zi de școală când aveam cele mai frumoase cozi prinse în panglici de mătase roșie. Doamna învățătoare m-a trimis în ultima bancă, spunând că am o culoare stridentă. De atunci, am vrut să știu ce înseamnă că sunt stridentă.

Eram în clasa I, am ridicat mâna ca să număr și eu până la zece și am început să spun unuuu, doooi, trin, shtar (...) și toată clasa a râs. Doamna învățătoare mi-a spus „Fetițo, așa să numeri la tine acolo, în țișanie!”

În clasa a VII-a, doamna dirigintă ne-a întrebat ce meserie ne-ar plăcea să avem când vom fi mari.

Eu am spus că vreau să ajung avocată. S-a uitat la mine și mi-a spus: „E un drum greu, Aulina!”

Știu că va fi greu și că nu avem bani să mă sprijiniți până la facultate. Drumul e greu, dar nu e mai greu decât drumul plin de noroi până la școală!

Eu nu mă mărit, eu voi fi avocată și voi lupta pentru comunitatea noastră!

Aulina

Mâinile Vanilei erau ude de lacrimi, îi era frică să se uite la Mirel. Mirel ținea cu putere scrisoare fără să o mai poată lăsa din mâini.

“Ce-ai femeie? Ți-ai pierdut mințile, te iei după un copil? Știi câte familii ar vrea să se încuscrească cu familia asta? Dacă a ales-o pe fata noastră, înseamnă că suntem o familie de onoare! Am făcut promisiunea că dăm fata după băiatul lor. Kames te asan al rom amendar? Vrei sa râdă romii de noi?”

Mirel se gândea că nu poate să se facă de râs în fața acelor oameni spunându-le că fata nu vrea să se mărite. Ce fel de cap de familie e el? Supărarea i se vedea pe față, lovindu-l multe gânduri despre ce va zice lumea prin sat: va râde lumea de Aulina că nu mai e fată mare, că și-a pierdut onoarea, că d-aia nu a mai fost de acord să le-o dea sau că ascund ei ceva de nu s-au ținut de promisiune. Însă cuvintele fetei i se infipseseră în inimă. Se simțea vinovat cu decizia luată. În același timp, știa că avea de înfruntat rușinea în fața familiei baiatului care venise să-i ceară fata.

Vanila îl privea fără să scoată un cuvânt. Amândoi au început să se roage.

A doua zi, Mirel a primit din nou familia băiatului pentru a stabili detaliile înțelegerii. Când tatăl baiatului a adus vorba despre când poate lua fata acasă la ei, Mirel le-a zis:

“Cu iertare față de Dumnezeu și față de voi că nu m-am ținut de promisiune, dar m-au tot frământat gândurile și nu pot să-i fac copilei mele rău cu mâna mea. Ea nu vrea să se mărite, nu pot s-o dau la voi fără ca ea să îl iubească pe băiatul vostru. Nu pot să o forțez să își abandoneze școala. Ea vrea să învețe, mi-a zis că vrea să se facă avocată. Îmi doresc ca ea să fie bine și nu să sufere din pricina deciziei mele! Dacă doriți ca băiatul vostru și fata mea să se cunoască și, dacă și copiii sunt de acord să meargă în continuare la școală, eu nu mă împotrivesc”.

Aulina a simțit că tatăl său este pus într-o situație grea și dintr-o dată se adresează familiei băiatului:

„Eu nu vreau să mă mărit de la vârsta asta, vreau să îmi continui școala! Visul meu este să termin facultatea, să mă fac avocată.”

Mama Aulinei rămăsese încremenită, nu se aștepta ca fata să intervină în discuție și, mai ales, într-un asemenea moment. Totul putea să se transforme într-un scandal.

Auzind aceste cuvinte, tatăl băiatului s-a supărat foarte tare, considerând că este o ofensă adusă familiei lui. Atitudinea Aulinei, însă, l-a convins că nu e fata potrivită pentru casa lui și că el trebuie să fie cel care va rupe înțelegerea făcută cu tatăl ei.

- Mirele, va trebui să plătești pentru rușinea asta pe care ne-o faci cu fata ta!

- Tatăl meu nu va plăti nimic! Eu sunt minoră și locul meu este la școală, același lucru ar trebui să-l faceți și pentru băiatul vostru!

Vanila a făcut un pas în față, spunând: “Dacă fata nu vrea, noi nu putem s-o obligăm. E minoră!” Atunci tatăl băiatului, indignat, a plecat.

Aulina știa că de acum încolo părinții ei vor trebui să înfrunte tot satul. Ar fi vrut să se ghemuiască în brațele tatălui său, ca atunci când era mică și când a stricat fotoliul, dar privirea din ochii tatălui ei a oprit-o. Vanila și Casandra, sora ei mai mică, au cuprins-o în brațele lor. Tatăl ei o privea ca pe un om care ajunsese deja mare.

O poveste scrisă de: Iuliana-Florina Burdulea, Natalia Căldăraru, Elisa Dinu, Lizuca Dinu

Atelier de storytelling facilitat de: Nora Costache

Corecturi finale: Roxana-Magdalena Oprea

Machetare și ilustrații: Aron Madon și Lizuca Dinu

